

RESUMÉ

JAK SE NÁM DAŘÍ NAPLŇOVAT STRATEGII 2030+?

Miroslav Hřebecký

- Implementace Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+ (dále S2030+) nebyla zatím (k prosinci 2023) systematicky zhodnocena. Nabízíme vlastní pohled na její plnění na konci prvního implementačního období.
- Z celkového hlediska lze pozitivně hodnotit to, že cíle i strategické linie S2030+ byly zvoleny správně a jsou stále platné. Implementační plán pro první období je v porovnání s předchozí Strategii vzdělávání 2020 zpracován výrazně lépe a konkrétněji. Při koncipování implementačních karet postupovalo ministerstvo participativně, což je třeba ocenit a zachovat i pro další období.
- Bohužel cíle implementačních karet a opatření jsou často formulovány nekonkrétně a neměřitelně. Z toho důvodu také nelze dobře posoudit, do jaké míry se je daří naplňovat.
- Některé implementační karty a rozpracovaná opatření a aktivity nemají přímý vztah k cílům strategie a nesměřují k reálnému zvýšení kvality vzdělávání. Příkladem je zejména implementační karta 2 Revize RVP ZV a metodická podpora školám, která byla zvolena jako hlavní nástroj k dosažení prvního hlavního cíle Strategie: Zaměřit vzdělávání více na získávání kompetencí potřebných pro aktivní občanský, profesní i osobní život. Kurikulární svoboda a zároveň slabý pedagogický leadership vedou k tomu, že kurikulární dokumenty mají na zvýšení kvality vzdělávání jen omezený vliv ve chvíli, kdy není dobře nastavena metodická podpora pro školy a učitele.
- V plánu implementace nejsou vyčísleny potřebné náklady k realizaci opatření. Nejsou uvedeny konkrétní úkoly, jejich garanti (konkrétní odpovědnosti) a kontaktní osoba, u níž lze žádat podrobnější informace o stavu realizace.

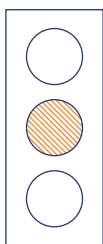
- Většina opatření navržených v implementačním plánu má zpoždění v realizaci.
- Ministerstvo školství při evaluaci nepracuje průběžně a veřejně s indikátory, které byly navrženy.
- Není analyzován dopad ani ekonomické náklady a míra dosažení cílů ve vztahu k investovaným financím. U mnoha opatření není zajištěna jasná alokace potřebných prostředků, takže některé navrhované kroky zůstanou velmi pravděpodobně pouze v deklaratorní rovině.
- U interní evaluace Strategie je jako hlavní způsob evaluace navržena pouze kontrola plnění harmonogramu, externí evaluace je od počátku naplánována až v polovině implementace Strategie. Oboje považujeme za nedostatečné.

Celkově doporučujeme pro další implementační období:

- Zajistit jednotnou a centrální koordinaci implementace s jasnou personální i institucionální odpovědností na co nejvyšší úrovni hierarchie v rámci MŠMT (zcela klíčové).
- Vytyčit 2 až 3 hlavní priority nejvyšší naléhavosti a jim podřídit většinu dílčích aktivit.
- Tematizovat nerovnosti ve vzdělávání jako hlavní cíl pro další implementační období a průběžně vyhodnocovat, zda navržená opatření přispívají ke snižování nerovností.
- Zadat i dílčí krátkodobější externí evaluaci naplňování S2030+ podle zásad hodnocení veřejných politik; doplnit implementační karty o chybějící oblast financování a efektivity vzdělávacího systému.
- Provést důkladnou analýzu a vyhodnocení nových principů financování regionálního školství (PH školy, PH max); urychlit realizaci IPs DATA a využívat získaná data k důkladnému vyladění případných reforem.

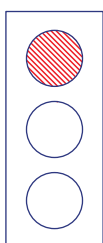
V Podpoře předškolního vzdělávání (karta 1) doporučujeme zejména:

- Řešit vysoký podíl odkladů školní docházky samostatným opatřením, které by mělo komplexní a systémový charakter.
- Zavést systematický inovativní vzdělávací program pro vedoucí pracovníky specializovaný přímo na segment MŠ.
- Zpřesnit opatření ke zvýšení účasti dětí v předškolním vzdělávání – stanovit konkrétní měřitelný cíl, kvantifikovat s tím spojené finanční nároky a zajistit jejich systémové financování.
- Vyjasnit vztah a komplementaritu MŠ a dětských skupin.

Za úspěšné kroky považujeme revizi Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání a jeho větší propojení s RVP ZV.

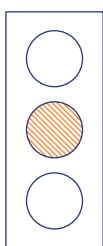
V Revizi RVP ZV a metodické podpoře školám (karta 2) doporučujeme zejména:

- Restartovat a dokončit proces revizí RVP ZV a funkčně je propojit s IPs Kurikulum.
- Akcentovat práci s učiteli, ideálně skrze profesní učící se komunity.
- Navázat na revizi RVP v oblasti ICT, prohloubit agendu o téma umělé inteligence a poskytovat v této oblasti metodickou podporu pedagogům ve všech vzdělávacích oblastech.
- Sestavit střednědobý dokument navazující na Strategii digitálního vzdělávání, který by ukázal aktuální směry vývoje a doporučil priority v oblasti implementace v době nástupu umělé inteligence.

Za úspěšné kroky považujeme revizi oblasti ICT v RVP ZV (způsob jejího provedení se zapojením všech relevantních aktérů i zajištění finančních zdrojů pro implementaci), přijetí Kompetenčního rámce absolventa a absolventky učitelství; legislativní ukotvení pozice provázejícího učitele a získání zkušeností s tvorbou učících se komunit v projektu Dějepis+.

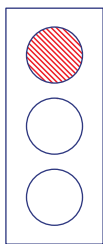
V Podpoře a řízení škol (karta 3) doporučujeme zejména:

- Posilovat ve vznikajícím modelu středního článku MŠMT metodickou podporu k pedagogickému lídrovství vedení škol.
- Zvážit fungování středního článku na nižší regionální úrovni, než jsou kraje (např. okresy, ORP).
- Více vytěžovat zkušenosti z alternativních modelů a programů podpory škol v územích (především model Eduzměna a Okresní partnerství).
- Designovat vznikající střední článek tak, aby dokázal efektivně řešit regionální problémy, které stojí nad úrovní jednotlivých škol, především otázku nerovností ve vzdělávání.

Za úspěšné kroky považujeme uznání potřebnosti středního článku a vytvoření jeho prvotního modelu při MŠMT, zřízení odboru podpory škol a zřizovatelů MŠMT, centrálního portálu edu.cz, produkci centrálních metodik pro školy, Střední článek MŠMT na Facebooku a ostatní informační a konzultační podporu školám.

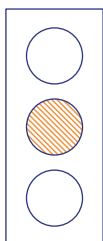
V Inovaci oborové soustavy (karta 4) doporučujeme zejména:

- Zásadně zrychlit veškeré práce se zapojením zainteresovaných partnerů.
- Využít stávající demografickou vlnu k transformaci soustavy středních škol a jejich skladby, navyšovat všeobecné vzdělávání.
- Podstatně restrukturalizovat odborné školy, propojit je úzce s celoživotním vzděláváním a rekvalifikacemi a transformovat je na celoživotní centra profesní přípravy.
- Promýšlet reformu oborové soustavy včetně funkčních návazných mechanismů, které počítají s tím, že reálnými zřizovateli středních škol jsou kraje, které ne vždy sdílí s ministerstvem stejnou vizi.

Za úspěšné kroky považujeme propojení výučních listů s kvalifikacemi NSK, záměr ministerstva posílit kapacity všeobecných oborů až na 50% podíl všech oborů v krajích a celkově zintenzivnit všeobecnou složku vzdělávání v odborném školství.

Ve Zvyšování kvality vzdělávání ve strukturálně postižených regionech (karta 5) doporučujeme zejména:

- Rozšířit na celou ČR mechanismy řešení nerovností, které se realizují v rámci implementace S2030+.
- Řešit i nerovnováhy mezi územími – periferizaci vs. urbanizaci.
- Do řešení nerovností zapojit i další nástroje – např. propojit s inovací oborové soustavy SŠ a redukovat víceletá gymnázia ve prospěch čtyřletých, využít redefinice stanovování spádových obvodů škol.
- Stanovit indexové financování sociálně znevýhodněných škol jako standardní součást rozpočtování vzdělávací soustavy v rámci celé ČR a všech typů škol.

Za úspěšný krok považujeme spuštění pilotáže indexového financování škol a realizaci projektu Podpora rovných příležitostí, který pilotuje podporu potřebným školám a má vytipovat nejúčinnější nástroje kompenzující nerovnosti.

Celou analýzu naleznete online na webu eduin.cz, po načtení QR kódu do svého mobilního telefonu.

→ nebo v interaktivním pdf po kliknutí [zde](#)